

Lisätiedot:

hallintojohtaja Hanna Ormio, puh. 040 637 3683

IT-päällikkö Peter Soinu, puh. 040 631 5901

etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kaupunginvaltuuston kokouksessa 8.6.2026 § 42 jätettiin valtuutettu Mollgrenin ym. allekirjoittama kirjallinen kysymys kaupunginhallitukselle, joka koskee kaupungin riippuvuutta ulkomaisista IT-palveluista. Kysymyksen tekijöiden määrä ylittää neljäsosan valtuutetuista. Kysymys on **oheismateriaalina**.

Valtuuston kaupunginhallitukselle osoitettuun kysymykseen tulee hallintosäännön 108 §:n mukaan vastata 14.9.2026 pidettävässä valtuuston kokouksessa.

Hallintosääntö 108 § Kaupunginhallitukselle osoitettava kysymys

Vähintään neljäsosa valtuutetuista voi tehdä kaupunginhallitukselle kirjallisen kysymyksen kaupungin toiminnasta ja hallinnosta. Kaupunginhallituksen on vastattava kysymykseen viimeistään siinä valtuuston kokouksessa, joka kuukauden kuluttua kysymyksen tekemisestä ensiksi pidetään, tai ilmoitettava silloin syy minkä vuoksi vastausta ei ole voitu antaa. Jos kysymystä käsiteltäessä tehdään ehdotus tilapäisen valiokunnan asettamisesta selvittämään kysymyksessä tarkoitettua asiaa, valtuuston on päätettävä, asetetaanko tilapäinen valiokunta. Muuta päätöstä ei asiassa saa tehdä.

Kaupunginhallitus toteaa kysymyksen osioihin vastauksenaan seuraavaa:

1. Mitkä kaupungin keskeisistä digitaalisista palveluista nojaavat EU:n ulkopuolisiin palvelutarjoajiin, ja minkä maan lainsäädännön piirissä näiden palveluiden dataa hallinnoidaan?

	Järjestelmä	Järjestelmätoimittaja ja kotipaikka	Lisenssi-maksu / vuosi
Yleishallinto	M365	Microsoft: Yhdysvallat	178 400 €
Sivistystoimi: Opetustoimi	Google Workspace for Education	Googlen emoyhtiö: Yhdysvallat. Meidän datamme hallinnointi vain EU:ssa noudattaen EU:n ja Suomen tietosuojalakeja.	5900 €
Sivistystoimi: Nuorisopalvelut	Canva, Instagram, Facebook, Snapchat, Steam, Discord, Epic Games, Riot Games, EA App, WhatsApp ja Signal	Canva: Australia Muut: Yhdysvallat	0 €

Sivistystoimi: Kirjastopalvelut	Helmet-kaupunkien Sierra- kirjastojärjestelmä	Clarivate: Yhdysvallat	2995 €
Yhdyskuntatoimi	-		

2. *Onko kaupunki arvioinut EU:n ulkopuolisista palvelutarjoajista syntyneeseen riippuvuuteen liittyvät riskit, etenkin toiminnan jatkuvuuteen liittyvät?*

Kaupunkitasolla ei ole arvioitu EU:n ulkopuolisista palvelutarjoajista syntyneeseen riippuvuuteen liittyviä riskejä. Kaupunki seuraa koko ajan valtion toimenpiteitä, jotka liittyvät riippuvuuteen Microsoftin ohjelmista

Sivistystoimen toimiala arvioi kaikki digitaaliset palvelut tietosuojan näkökulmasta ennen käyttöönottoa kaupungin vaikutustenarviointiprosessin mukaisesti. Käytössä olevien palvelujen on täytettävä GDPR-vaatimukset.

Opetustoimessa Google Workspace for Educationin käyttöönoton yhteydessä vuonna 2023 palvelulle tehtiin ulkopuolisen asiantuntijan suorittama tietoturva- ja tietosuoja-auditointi. Erityisesti riippuvuuteen ja toiminnan jatkuvuuteen liittyviä riskejä ei ole arvioitu erikseen.

Kirjastopalveluissa Sierra-kirjastojärjestelmän toimittaja on Innovative, joka toimii osana yhdysvaltalaisesta Clarivatea. Sovellus ja asiakasrekisteri sijaitsevat kokonaan Vivictan (ent. TietoEvry) EU-alueella (Suomessa) olevassa palvelinsalissa. Käyttöpalvelusta vastaa Vivicta. Sovelluksen tukipalvelun tarjoaa ohjelmistotoimittaja. Helmet-kirjastot, johon Kauniainen kuuluu, ovat siirtymässä vuoden 2027 aikana tanskalaisen toimittajan kirjastojärjestelmään.

Nuorisopalvelut käyttävät viestinnässään ja toiminnassaan niitä palveluja ja kanavia, joissa nuoretkin ovat. Monet nuorten suosimat viestintä-, peli- ja yhteisöpalvelut ovat yhdysvaltalaisen tai muiden kansainvälisten toimijoiden tarjoamia.

Nuorisopalveluiden käytössä olevia EU:n ulkopuolisen palvelutarjoajan palveluita ovat: Canva, Instagram, Facebook, Snapchat, Steam, Discord, Epic Games, Riot Games, EA App, WhatsApp ja Signal.

Näiden palveluiden käytön osalta olennaista on, että niihin ei syötetä henkilötietodataa tai muuta arkaluontoista dataa. Lisäksi yksikään palvelu ei yksinään ole nuorisopalveluiden lakisääteisten palvelujen tuottamisen kannalta kriittinen järjestelmä. Mikäli jokin yksittäinen palvelu poistuisi käytöstä tai sen käyttöehdot muuttuisivat, viestintää ja toimintaa voidaan siirtää muihin käytössä oleviin kanaviin. Toiminnan jatkuvuuden näkökulmasta riippuvuus yksittäisestä palveluntarjoajasta on siten vähäinen. Palveluiden käyttöä arvioidaan jatkuvasti tarkoituksenmukaisuuden, tietosuojan ja tietoturvan näkökulmasta, ja käytössä olevia kanavia voidaan tarvittaessa muuttaa nuorten käyttötapojen ja toimintaympäristön muuttuessa.

3. *Onko soveltuviissa käyttötapauksissa selvitetty eurooppalaisia ja avoimen lähdekoodin vaihtoehtoja?*

Kaupunki ei ole arvioinut eurooppalaisia eikä avoimen lähdekoodin vaihtoehtoja. Kaupunki seuraa valtion toimenpiteitä, jotka liittyvät riippuvuuteen Microsoftin ohjelmista.

Opetustoimessa Google (ja Microsoft) ovat käytännössä ainoat palveluntarjoajat, jotka tällä hetkellä tarjoavat kokonaisratkaisun koulujen digiympäristöihin kattaen laite- ja käyttäjähallinnan, oppimisolustan ja muut digityövälineet, yhteydenpidon, kirjautumISRatkaisut ja tietoturvan. Vaikka yksittäisiin osa-alueisiin on olemassa eurooppalaisia vaihtoehtoja (esimerkiksi Nextcloud + Moodle), Suomessa ei ole tiedossa kuntasektorin käytäntöä, jossa Google Workspace tai Microsoft 365 olisi korvattu kokonaan eurooppalaisella ja/tai avoimen lähdekoodin ratkaisulla. Käytännössä kaikki kunnat ovat hyvin riippuvaisia joko Googlen tai Microsoftin ekosysteemistä.

Nuorisopalveluiden listatut palvelut ovat pääosin viestintä-, peli- ja yhteisöpalveluja. Niihin ei tallenneta nuorisopalveluiden henkilötietorekistereitä, eikä yksikään palvelu ole yksin kriittinen kaupungin lakisääteisten palvelujen tuottamisen kannalta. Tämän vuoksi palveluihin liittyvä toiminnan jatkuvuusriski on olennaisesti pienempi kuin kaupungin keskeisissä operatiivisissa tietojärjestelmissä, eikä ole nähty toistaiseksi tarpeelliseksi keskittyä erityisesti EU:n sisäisiin palveluntarjoajiin, jos nuoret tosiasiaassa käyttävät muita kanavia.

Kaupunginhallitus:

Valtuusto merkitsee tiedoksi edellä selostetun kaupunginhallituksen vastauksen valtuustolle valtuutettu Mollgrenin ym. allekirjoittamaan kysymykseen, joka koskee kaupungin riippuvuutta ulkomaisista IT-palveluista.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.

Oheismateriaali:

Valtuustokysymys